

6. Пожарицька І. М. Удосконалення обліку і аналізу витрат на виробництво туристичного продукту : дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.04 / І. М. Пожарицька ; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. — Луганськ, 2004. — 242 с.

7. Все про облік та організацію туристичної діяльності / Ю. Рудяк та ін. — Х. : Фактор, 2007. — 274 с.

8. Сметанко О. В. Методика та організація обліку і аудиту витрат у туристичній галузі (на прикладі туристських підприємств Автономної Республіки Крим): дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.04 / О. В. Сметанко; Київ. нац. екон. ун-т. — К., 2004. — 262 с.

9. Яновская Н. Туризм: организация и учет / Н. Яновская. — Х. : Фактор, 2002. — 229 с.

10. Про туризм : Закон України від 18 листоп. 2003 р. № 1282-IV.. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.lvivforum.com.ua/document/Gordiyenko.pdf>.

УДК 338.486.5(043.2)

Козьма А.М., Лужанська Т.Ю.
Мукачівський державний університет
м. Мукачєво
kozmaanzelika98@gmail.com

СИСТЕМА МОДЕЛЮВАННЯ ПРИ ПЛАНУВАННІ ТУРИЗМУ

Більшість наукових досліджень, які вивчають діяльність суб'єктів туристичної діяльності України, мають описовий характер або недостатньо розкритий кількісний вплив чинників на розвиток туристичної сфери. Тому оцінка динаміки показників туристичної діяльності, вивчення впливу основних факторів на її розвиток, на зміну туристичних потоків на основі моделей є доцільною на сучасному етапі розвитку економіки України.

Економічне реформування та значний рівень конкуренції в секторі туризму зумовили необхідність розробки системи моделей, що враховують особливості туристичного ринку, ринкові елементи в туристичній діяльності України, процеси реінвестування і реконструкції об'єктів та інші соціальні чинники для збалансованого розвитку туристичного ринку, підвищення потенціалу національної економіки та її платоспроможності в умовах нестабільного зовнішнього середовища.

Упровадження інформаційної системи відкриває нові можливості для ефективного вирішення основних завдань туристичного бізнесу. Експлуатація системи дає змогу туристичній фірмі: реалізувати програми ресурсозбереження шляхом зниження експлуатаційних витрат на утримання систем зв'язку, зниження енергоспоживання); уникнути пікових навантажень; підвищити продуктивність праці; покращити якість послуг, виконуваних робіт; підвищити кваліфікацію працівників туристичної фірми [2].

Математичні методи та моделі застосовуються для вирішення таких класів задач у туризмі: визначення потреб туриста, керування суб'єктами туристичної діяльності, збереження природних та історико-культурних ресурсів, аналіз взаємодії систем «людина – природа», «турист – суб'єкт туристичної діяльності», «суб'єкт туристичної діяльності - природа», «турист – туристична фірма – природа», визначення впливу держави на туризм, оптимізація роботи туристичних агентств та інші [1].

Використовуються однофакторні моделі чотирьох типів: лінійна залежність; зворотна залежність; логарифмічна функція; гіпербола зі зміщенням, що містить лінійний і зворотний компонент. Необхідно упорядкувати моделі за наближенням значень коефіцієнта ефективності, що характеризує діяльність туристичних підприємств, до реальних та обрати оптимальну регресійну модель. Для вибору оптимальної моделі необхідним є проведення ранжування на основі отриманих даних статистичних показників, це дає можливість конкретнішого визначення значущості економічних

залежностей для кожного показника, а також дозволяє сформулювати принципи визначення переваги моделі.

Список використаних джерел

1. Балашова Р. Методичні засади аналізу та прогнозування ринку туристичних послуг в Україні з використанням математичного моделювання / Р. Балашова, Л. Івченко // Економіка. - 2011. - №3(110). – С.3 - 9.

2. Барна М.Ю., Миронов Ю.Б. Економетричне моделювання динаміки туристичних потоків / М.Ю.Барна, Ю.Б.Миронов // Науковий вісник Полісся. – 2017.- № 4 (12).- Ч.1.- С.165 - 170.

УДК 911.486.41(043.2)

Лужанська Т.Ю.

Мукачівський державний університет

м. Мукачево

turizm305@ukr.net

МОНІТОРИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ В ТУРИЗМІ

На початку ХХІ ст. туризм залишається найдинамічнішою сферою діяльності. Тема моніторингу туристичної галузі у світі є вкрай актуальною. Провідні країни світу проявляють значний інтерес до ринку туристичних послуг, прагнуть якнайкраще розвинути туристичну сферу, створюють національні бренди, промо-кампанії, презентують власний потенціал на міжнародних виставках, форумах, обговорюють важливі проблеми і перспективи розвитку туризму на конференціях, з'їздах. Кожна держава зацікавлена не просто розвинути цю прогресивну сферу, але й отримати чималий дохід від цього.

У світовій науковій літературі термін «моніторинг» є не новим, адже торкається практично всіх форм та видів діяльності, суспільних процесів, науки тощо. Вперше воно мало практичне застосування в природничій науці. З огляду на велику увагу науковців до даного топоніму склалось об'єктивне, хоча і дещо дискусійне, трактування поняття. Топонім «моніторинг» походить від

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>